

De allerlaatste column van Krijn van der Heijden

In februari 2007 leverde ik mijn eerste column in voor de website van de VvG, met als titel “De gemeentewet is mijn beste vriend”. Nu, tweeënzestig columns verder, is die vriendschap nog niet bekoeld. Ruim zes jaar lang heb ik me in woorden mogen uitleven, met de Gemeentewet en de Algemene wet bestuursrecht onder de arm. Dit is mijn laatste column voor de Vereniging van Griffiers. Graag wil ik iedereen die ze in de loop der jaren heeft gelezen en erop heeft gereageerd daarvoor bedanken.

Mix

Een column hoeft niet puur objectief te zijn, zoals een essay. Het aardige van columns schrijven is dat je er een mix in kwijt kunt van juridische ernst en je persoonlijke opvatting. Want een échte jurist (je gelooft het niet, maar ik ben ooit in de sociale wetenschappen afgestudeerd, met staatsrecht als ‘groot’ bijvak) doet niet zo snel ferme uitspraken. Die geeft genuanceerde enerzijds-anderzijds- beschouwingen, zet hoogstens een kritisch commentaar bij een uitspraak van de bestuursrechter. In een column kun je schrijven dat de bestuursrechter volgens jou een beetje de weg kwijt is.

Juridisch correct

Maar columns moeten juridisch gezien wel kloppen. Naast mijn computer ligt dan ook vrijwel continu een opengeslagen tekstuitgave van de Gemeentewet. Want één van de eerste dingen die ik in 1970 in mijn eerste gemeente heb geleerd ben ik nooit vergeten: lees er altijd even de wettekst op na. De artikelen luiden vaak net anders dan je in je hoofd hebt.

Aardige dingen

Teruglezend merk ik dat ik in de columns graag iets mocht uitleggen. Min of meer ingewikkelde regelingen, minder bekende wetsartikelen of wijzigingen in de wetgeving. Er was nooit gebrek aan aardige onderwerpen, zoals inconsistenties binnen de wetgeving of algemeen ingewortelde gewoonten die – bij goed lezen – niet helemaal met de wet blijken te sporen. Niet elk onderwerp haalt echter de website. Onlangs mocht ik een bijdrage leveren aan een brief van de Vereniging van Griffiers (wat mij betreft nog niet kritisch genoeg) aan de Minister over onzinnige passages in de BZK-circulaire voor burgemeestersbenoemingen. Iets met mondeling stemmen in de raad over personen, of zo.

Voor mij zijn dat zoete krenten en rozijnen in de juridische pap.

Stemmen in de raad

Over het stemmen in de raad gesproken:

De Gemeentewet kent maar twee manieren van stemmen, namelijk geheime stemmingen via stembriefjes (artikel 31 lid 1 Gemwet) en stemmingen bij hoofdelijke oproeping (art. 32 Gemwet).

In de meeste gemeenteraden wordt er over zaken niet zo vaak gestemd. Alleen als het erom gaat spannen vraagt iemand om hoofdelijke stemming.

Verreweg de meeste raadsbesluiten worden dan ook zonder stemming genomen. Alle ‘stemmingen’ waarbij de voorzitter inventariseert welke fracties of leden geacht worden te hebben tegengestemd, zijn dus geen stemmingen. De voorzitter doet wel alsof er is gestemd, maar gemeentewettelijk is dat niet zo.

Zonder stemming is een voorstel aangenomen, zo zegt artikel 32 lid 3. Het komt echter nogal eens voor dat na inventarisatie door de voorzitter wordt geconcludeerd dat een voorstel is verworpen. Dat is in strijd met de gemeentewet. Hoeveel “onrechtmatige” besluiten zouden er op die manier in de gemeenteraden jaarlijks worden genomen?

Met deze spitsvondigheid besluit ik mijn juridische schrijverij.

Nieuwe generatie

Het is goed om op zeker moment plaats te maken voor een nieuwe generatie, die met energie en elan doorgaat. Je moet ervoor waken dat je je gaat ergeren omdat alles al eens eerder is gebeurd, dat je alles al hebt gezien en het allemaal wel weet.

Per 1 juli aanstaande maak ik gebruik van de FPU-regeling. Volgend jaar januari ga ik met pensioen.

Met voldoening kijk ik terug op een lange loopbaan bij de lokale en regionale overheid en als opleider, waarin de samenleving haast onherkenbaar is veranderd. Waarin het gemeenterecht met de dualisering de eerste fundamentele wijziging sinds 1851 heeft ondergaan en waarin het algemene bestuursrecht is ontstaan. Waarin de hooghartige gemeentelijke grondhouding ten opzichte van burgers van destijds is omgekeerd in mondigheid van burgers en rechtsbescherming, zoals in de Awb vastgelegd. Een periode ook van technische vooruitgang, waarin de typemachine en de handbediende stencilmachine zijn ontwikkeld tot digitale workflowsystemen. Het was boeiend om mee te maken. Maar ik ga nu andere dingen doen.

Krijn van der Heijden,
tot 1 juli 2013 raadsgriffier van Zutphen.